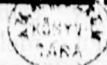

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 — kr.
Félévre 5 " " "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy órára 1 " " "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Kohányi Gyula.**

Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Négy hasábon petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a több szí-
hirdetéseknél alku szerint jutányos áron. Veleleltak fel. Bélyeg-díj ma-
den külön beiktatásért 50 kr.

Az új kabinet.

Budapest, jan. 7.

Ha arról van szó, hogy változások lesznek a kabinetben, mindjárt nyomom követi a dementi. Ez így volt mindig és így lesz Bánffy Dezső alatt is, egészen addig, mikor majd maga a kormányelnök is részesévé tétetik a válságnak vagy fölülről, vagy a parlamentből, a mi még sem lehetetlen éppen nála, a ki most a kvóta-emelésben utazik.

Bizonyosra lehet venni, hogy ennek a salto mortálnak áldozatul esik Bánffy Dezső is, meg a kabinetje is. — Különösen pedig a kereskedelemügyi tárca vezetője, a kinek reszortjával összefügg a közgazdasági kiegyezés, — melylyel viszont összefügg a kvóta-emelés is. Hogy a megkötendő szerencsétlen kiegyezésnek emberáldozata lesz, az e szerint nem is kétséges talán, csak az a kérdés, az egész kabinet változik-e, vagy csak egyes tagjai. Vagyis kérdés az, igazi alapja van-e már ma a Dániel Ernő báró és Erdély Sándor visszalépésének, a mint ezt megirták az egyik részről és megczáfolták a másiktól.

Az igazságügyminiszter bukásának a legközelebbi múlt és a legközelebbi jövő eseményeivel nincs megnevezhető összefüggése. Hiszen a szürkeségével pompásan beleillenek a jelenlegi kormányba és semmi módon nem csinál nagy alkalmatlanságot. Még csak a katonai büntető eljárás reformját sem sür-

geti, hogy ezért kellene őt félretenni az utból. Egyszerűen nincs az utban és nincs az előtérben és elvonulásának emlegetése legföljebb azzal függetne össze, hogy az egyik legnotorikusabb választáson újra mandatumot nyert Emmer Kornél érdekében helyeztek rá sulyt, hogy már meg miniszter-jelöltnek nevezzék és ne csak kuriai tanács-elnök-jelöltnek, a mivel bőven megelégedhetnék a drága mandátuma után is, — melyet most, mint a multban, az előléptetés emeltyüjének látszik tekinteni.

Minden arra mutat, hogy az Emmer Kornél karrierje marad a bírói pályán és hogy ugyanarra terelődik az Erdély Sándor további karrierje is, aki egy csöppet sem vált be államférfiúnak. És hogy ki jön a helyébe, azt ma igazán nem tudja még senki határozottan, mert minden dementi daczára is tartja magát a kombináció, hogy Wlassits Gyula tárczát cserél, ami egyszersmind jó ürügy lehet arra is, hogy tagja maradjon az új kabinetnek.

Mert lesz új kabinet nem sokára. Ezt hiszi mindenki, a ki nemcsak a máról van tájékozva. Viszont azonban természetesen az is, hogy a válság nem lehet rögtönös és nem előzheti meg a már említett halálugrást. Végre is, ha Bánffy elég könnyelmű volna, hogy most vigyen új erőket a térre, okos és önérzétes férfiak erre bizonyosan nem kaphatók, mert tudatában kell, hogy legyenek, miszerint a Bánffy-kiegyezést az abban közreműködő miniszterek nem

sokkal élhetik túl, még a számra tengeri többség mellett sem, mert azt is meg fogja bontani a Dobzse-kiegyezés, ha új emberek fölléptetése által legalább elfogadható ürügyet nem adnak neki, hogy a kormányt, tudniillik az új és a már befejezett és meg nem változtatható közgazdasági és pénzügyi vereséget átvevő és tovább czipelő kormányt támogatassa.

Hetekre vagy hónapokra hát nem csatol és nem is csatolhat magához új minisztereket Bánffy Dezső és valószínűnek látszik a sürgősen közreadott dementinek az a része, hogy most Dániel Ernő sem megy se Fiuméba kormányzóknak, se pedig az első hazai takarékpénztárhoz igazgató-elnöknek, ami szintén szép államférfimi pozíció, ha azzal összekötött fizetést tekintjük. Igaz, hogy Dániel Ernőnek menő szándéka van, de azt nem teszi és nem teheti, hogy a kiegyezésnek állítólag már kész művét cserbenhagyja és az új vám- és kereskedelmi szövetség odiumát átörökítse az utódjára, akinek szintén az utódjáról kellene ugys gondoskodni mindjárt.

Ezt Dániel Ernő nem teszi. Nem is lenne szép tőle, mert ő kellemesebb örökséget vett át az elődjétől és tulajdonképp az elődeitől s meg is kapta az ő minisztersége alatt végződött ezredéves kiállításnak neki már nem tulságosan sok gondot okozott sikeréért a báróságot.

— Odáig hát tisztelet a dementinek, hogy legközelebbi jövőben még nem

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Bujdosó Sári Péter uram.

— Hajdu történet. —

Irta: ifj. Mórincz Pál.

Te Kegyelmetek, tudjátok meg, hogy nagy hatalomban valánk mi egykoron ottan, a Hajduságon, de nagy hatalomban ám! . . . A mi „disztriktus” házunknak messze földön nem volt párja, a mikoron már egyet építettünk legyen.

De aztán akárhány fordulásokkor meg a rétek nádasaiban, a fűzfareketyés szigeteken kereséink tanyát, ha a hadak rajtunk ütének, pedig hányszor is volt, hogy rajtunk ütöttek?

Mégis megértük az időt, midőn a rácz, a tót kipusztult mellőlünk.

Nánás alatt is ott áll a »testhalom«. . . A Varjas, Tedely, Vid dombjaia már a romokat is lesimitotta az idő, régen harangoztak itt? Békén művelhették földünket, ezt a kővér, ezt az áldott földet s épültek a mi fehér házaink az alföld fehérvirágos akáczai alatt, meg azok a sugár tornyok, ki a pusztába, melyek integetnek messziről hívogatólag, merre csak a delibáb felveti tűnő képeit.

A város alatt, mely mély árokkal volt körveve, következtek a szállások, a szénás, csürös kertek — még csak évtizedek sincsenek, hogy fentállottak — melyeknek aklaiban télen a marha állott, udvarán a szénás és szalmás kazalok s a nagy, meszeletlen, vertfalú istállóban a vihogó kanczák, a tüzes vérmének, meg az istálló egyik sarkában a tűzhely, melynek füstölgő parázsánál csattogós, töretlen birkabőr bundaikban sokszor éjfélkéig elülték a tanácsot a hajduk öregei, hogy a jászolban, meg a szénatartóban el is bölintott már a béres, a kocsistegény, kiknek testén télvíz idején sem volt nadrág.

Az asszonyok pedig bent a városi házban, a peregős rokkák mellett, a mint az álomszuszék cselédleányok a tollpíhét fosztogatták, már sokszor nyughatatlanságban is emésztődtek:

— Valj’ hová marad az a gazda, de sokáig is ülik már ma azt a tanyát!

És a sötét kertekben a nagy fehér, farkastkergető kutyák, ha felvakantottak, olyan rémesen verődött vissza a hang, hogy az ágyban nyöszörgő gyerekek menten eszébe jutott a mese, miket is a török tatár dulás idejéből beszélének.

— Sári néni, Mari néni gyertek elő, elmentek már a tatárok hogy így csaló-

gatták volna a nádasok, a ligetek rejtett helyeiből a menekülteket a tarfejű pogányok, kik napokig előlálkoddak a rétek alján, de annak ingoványos virágai közé már nem mertek belemélyedni.

Ennek a hadjárásos időknél ugyan már a végére következett a vitézi hajduság, mert az 1757-ik esztendőérték, a kik ekkor érték. Hadi idők ekkor már ugyan nem nyomtak ezt a tájat. Károlynak leánya, Mária Terézia országlott a trónon, de sok kurucz szivekben még őrizgettek a Rákoczy emléket . . .

S a czitorákban el elpengették a bujdosásban pusztult nagy fejedelem nótáját is, ha valamely ügyes kezű fiatal már más kedvre akarta hangolni a tüzeiönél pipazgató, mélezgató öregeket, kik közül némelyek még látták a zászlót a majthényi síkon, a hogy utódjára meghajtották, de sőt egyik másik még sebet is mutathatott, mit ott szerze a csatában R á k ó c z y, »a f e j e d e l e m« ol-dalán . . .

Hát ebben az időben élt Nánás városában egy közönséges hajdu nemes ember, Sári Péter, kinek személyével foglalkoztak a krónikások is s jegyzének fel egy és más életéből, mely naplókönyvek azonban nagyobb rész, veszendőbe mentek, mivel sok keserű és gyö-

változnak a miniszterek. De vajjon nem szaporítják-e a miniszterek számát, arra a félhivatalos czáfolat ki sem terjeszkedik. Hallgat arról a híresztelésről, hogy a kereskedelemügyi miniszteriumot két-felé osztják és hogy csinálnak külön vasuti miniszteriumot, melynek már a vezetője is ki volna jelölve Vörös László államtitkár személyében, aki ma is ugy-szólván teljhatalommal intézi a kereskedelemügyi miniszteriumban a vasuti ügyeket.

Maradhatna ez így tovább is, hiszen az államtitkárság is elég szép czim es rang egy kiváló fontosságú reszort intézésére és tagadhatatlanul oly sokban függnek a kereskedelem és az ipar ügyei az államvasutak dolgaival, hogy a legfőbb vezetésnek egységes intézése magasabb közérdeket képvisel a tárczák szaporításánál, amivel a költségeknek is nagymérvű szaporítása jár.

És mégis tartani lehet tőle, hogy a külön vasuti miniszterium terve nem kacsája az ujesztendőnek s azért nem terjedt ki erre a dementi. Tartani lehet ettől annál fogva, mert a közösügyes kormányok hagyományosan utánozzák az osztrák példákat. Mivel Ausztriában külön vasuti miniszteriumot alkottak, mért ne tenné meg ugyanezt Bánffy Dezső, a ki egészen hajlandó férfi arra, hogy az első bécsi intének engedelmessédjék és kozzájáruljon még ahhoz a Lajthán tül elvhez is, hogy a vasuti miniszterium élére katonát kell allítani. Tökéletesen talál ez a katonai állam szellemére, a mely szerint a vasutak is első sorban hadászati eszközök és nem a forgalomnak szolgálatára valók.

Aggasztó, hogy ezt az elvet is nem recipiálta-e már Bánffy Dezső, hogy ezzel is sokasítsa Bécsben az »érdemeit«.

Egy képviselő.

keres igazságok foglaltattak abban S á r i Péter üldözöi ellen.

Mert sokan valának S á r i Péter uramnak ellenségei mint a hajduk hadnagyai közül, mint a »disztriktus« urai közül, kik azzal a vaddal is illették, hogy éjnek idején a tanya-helyeken gyűléseket tart, melyeken izgat a felsőbbség ellen s »ribilliót« akar gerjeszteni az ország fentálló rendje és törvényei ellen, mert, hogy megatalkodott kurucz Ö kegyelme az bizonyos.

Sőt annyira agyarkodának ellene, hogy tiltásba hozták, hogy bárki is vele érintkezne »mert nagy átkodottsággal mindig csak az országnak háborítására tör.«

Pedig más volt a S á r i Péter büne, ki a fentmaradt hagyományok szerint okos deákos ember volt s a vajákos tudományokat is értette némelyest, hanem a hadnagyok azért törtek ily módfelett ellene, mert a kerülésben mindenütt forgolódott s világosította a népet nem annyira a kuruczvilág jóvoltáról, mint inkább ilyenképen: — »Ti bolond fejű hajduk! Kardotok elrozsdasodik, közvagyonotokat elharagosolják a hadnagyok, hát mi is leszen már ti belőletek, oh ti szegény hajduk? Mondják, hogy már csakugyan sok helyen emelgetni is kezdtek az irhas bundát a hajdu kész volt mindig a jussát vedeni, s hogy némelyik alatt már ott csillogott a csákány is, pedig nem tréfára való szerszám volt az egy-egy aczélos, kérges marokban.

Bíróságaink. E czimen közölt tegnapi cikkünk városunk széles köreiben még pártunk tagjai részéről is félreértésekre adott alkalmat, melyek folytán kötelességünknek tartjuk ismételtten annak hangsúlyozását, hogy mi a cikket a »B u d a p e s t« czimű lapból vettük át s átvételére egyedül az a l k a l o m s z e r ü s é g adott okot, stilbeli szépségeit pedig a cikknek elvitalni semmi esetre nem lehet: amiből azonban egyáltalán nem következik az, mintha annak a cikknek a magyar bíróságok ellen kifejezett vádjait mi is helyeselnők. Ellenkezőleg. Mi a magyar bíróságokai úgy ismerjük, mint akik feladatuknak teljes magaslátán állanak s ha helyzetük ellen valami felhozható, az csak annyi lehet, hogy fizetésük még mindig nem éri el azt a fokot, amelyet magas képesítésük s az általuk végzett munka mennyisége és fontossága egyaránt okvetlenül megkövetel. Mert hiszen nem akarjuk a magyar bírák fizetését a külföld, jelesül az a n g o l bírák fizetésével összehasonlítani, mert a különbség talán nagyon is kirívóvá válnék, csak annyit említünk fel, hogy még nálunk is vannak némely v a r o s i t ö r v é n y h a t ó s á g o k amelyeknek minden kvalifikáció kikötése nélkül szükölködő tanácsnoki állásai sokkal magasabb javadalmazással vannak ellátva, mint a magyar bíróságok, tagjai, kiknek kezébe a becsület, a vagyon és az élet kérdése van letéve s amely magasztos hivatásnak minden tekintetben meg is felelnek.

KÜLFÖLD.

A cillyi gimnázium. Az osztrák képviselőház keddi ülésén érdekes dolog történt: névszerinti szavazás után 109 szóval 98 ellenében elvetették a cillyi gimnázium részére a költségvetésbe beallított tételt, a melyet két év előtt fogadtak el először és tavaly másodszor is. A tétel ellen szavaztak: a német balpárt, a csehországi németek, a német nemzetiek, a keresztény szocialisták, mellette szavaztak a lengyelek, az ifjú csehek, a konzervatívok és a délszlávok. Távol voltak az olaszok és a kath néppárt. A tétel elvetése

Napoleon rézsisakos vallon vitézi is szomorú példával igazolták: mindenütt szabad a sisak, de még a koponya is, hová a csakány lecsapott.

S összesugtak hadnagy uramék is országhaborítás bűnének miatta, pallos általi halált, mert a pallos véres jogával is szabadon elhettek a mi nemes városaink, és jóságvesztést mondtak nemes S á r i Péter fejére, de az az ítélet végrehajtása elől legjobb paripáján, egy tarsolylyal a nyakában, melyben az írott igazságot valának »a hajduk némely fejének csallaságairól«, meg a régi kardjával világga szökött, bujdosásra adta fejét, keresvén mindenhol, minden főbb uraknál az igazságot, messze földekre eljáván árva fején a hmlál-ítélettel, mignem csakugyan B u j d o s ó S á r i P é t e r l ó n a nevezése.

A hadnagyok pedig, a kik nagy dühvel valának még ezután is irányában, hogy mindeu utou elveszítsék őt, az udvar színe előtt is, ha nehán oda felkerülne, olyan csellel akarták a szegény Petert rossz hirbe hozni, hogy reáfogták, miképp lázongó czimboráival együtt elvevevenen megnyuzatta a nánási vitézek hadnagyát.

Ezt a szörnyű hirt hallván Bécsben, bizonyosság okáért, felkivánták oda a bőrt. Eppen akkor a megölt hadnagnak egy katona fia szolgált Bécsben, ki azonban a felküldött nyuzott emberi bőrben, mely még most is

után Sustercie felkiáltott: »Ez szegény a német népre!« Russ tiltakozott ez ellen és az elnök rendreusította Susterciet. Végül az előirányzat leszállított összegét fogadták el a német balpárt zajos helyeslése közt. — A szlovénekre a szavazás eredménye nagyon kellemetlenül hatott és az ülés után össze-jövetelük volt ebben az ügyben. Hogy mit határoztak, erről még nincs értesítés, de aligha lesznek képesek mást tenni, mint — tűrni és várni.

A német császár és a párbaj. Mint Berlinből je entik, a német császár, mint porosz király ujevkor napiparancsot intézett hadseregéhez, a mely napiparancs a becsületbírósági intézmény működési körét állapítja meg a tisztikar tagjaira nézve. Kívánja a császár, hogy a tisztiek egymás közli párbajozásának lehetőleg eleje vétessek és felmerült esetekben utasítja őket a becsületbíróságokhoz, a melynek hatásköre jelentékenyen kibővítettik. A becsületbíróság minden vizsgálkodás és sertés ügyeben végérvényesen határoz. sőt a tisztiek és polgárok közli támadó afferekben is irányt szab az előbbieket megtartását illetőleg. A napiparancs bizonyára nagy meglegedés-él fog találkozni egész Poroszországban.

A hatalmak közös akciója. E jól ismeret es immár szálló igévé lett czim alatt olvassuk egy tekintélyes petervári lapban a következőket: A portának legújabb rendszabályai, az örmények megkegyelmezése és a kiadásoknak leszállítása a budgetben kedvező befolyással voltak az orosz vezető köröknek a török dolgok további fejlődésére nézve táplált véleményére. Mind a mellett megvannak győződve arról, hogy a szultánnak rendkívülj nehézségekkel kell megküdenie, hogy Európa kívánalmainak megfelelőhessen. A hatalmaknak tehát Törökországgal szemben az esetleges kényszereszközök alkalmazásáról nem szabad lemondaniok, miután ez mégis csak a legjobbbiztosítéka annak, hogy a porta végül aláveti magát Európa akarataának. Az ész és óvatosság persze azt parancsolja, hogy a rendszabályok t é n y l e g e s v é g r e h a j t á s a h o z csak akkor fogjanak, ha az akció elkerülhetetlenül szükségesnek mutatkoznak. — A különféle tulzott hírekhez tartozik e szent-petervári információ szerint az is, hogy Nalidov az orosz fővárosból magával hozta az utasítást a Dardanellák kérdésének megoldására. Csak akkor, ha kényszereszközök kellene alkalmazni úgy hogy egy európai h a j ó r a j n a k kellene a Bosporusban megjelenie, e kérdés megoldása is sürgössé

ott vagyon a hozzá járulékos irásokkal egyetemben a császári udvarház belső muzeumában, nem is-merte meg az apja bőrét, — minthogy az nem is volt a hadnagy uram bőre, hanem egy szegény, idegen paraszt emberé*) kit is — a határjokban elcsipvé — T o k a i György nvöü kocsisukkal é p p e z a l k a l o m r a n y u z a t t a k m e g a S á r i Péter ellen aszkálódo garazda hadnagyok és a d i s z t r i k t u s főkapitány . . .

Bujdosó S á r i Péter uramat bizony nagyon hajtották a bajok, őszbe csapzott már szép feketé szakállá s a bujdosásban tánczos, kedves D a r u paripája is kidöglött alóla. mikor évek multán sok csapdát, üldöztetést elkerülve rongyosan, — mint a koldus felért Bécsbe, hogy az utolsó helyen is kikérje a szentenciát, de ahol igen kevés reménysége volt, — hogy bejuthat a nagy királyné színe elé . . .

S ekkor történt az, hogy a császárnő kedvencz vadászbalkájában es istállójában szörnyű veszttség járvány ütött ki, mely pusztulással fenyegette a drága vadászkutyákat, lovakat.

Hiába hozották messze, küllországból a csattos cipős fizikusokat, hegyes orru »Hof-

*) A szent-mihályi parasztság káposzta es ősze lett volna. kit más forrás szerint az őrizetére bizott földön nyuzattak volna meg a hadnagyok.

válnék és Oroszország ez esetben természetesen azt követelné, hogy a kérdés szabályozása oly feltételek mellett történjék, a melyek az ő kikötőjét a Fekete tengerben, valamint ugyanott látó hajóját biztosítják, a mit az idegen hajórajoknak esetleges behatolása veszélyeztetné.

A Times legújabb száma közli a N e l i d o v orosz nagykövet által december 23-án a szultán elött tett nyilatkozatot, a mely így hangzik:

Az orosz nagykövet megbízott — hogy jelentse ki az ottomán kormánynak, hogy ha megsérti a conseil des dettes publique jogait, vagy hozzányúl a török értékpapírok tulajdonosainak átengedett állami jövedelmekhez, Oroszország kényszerítve látja magát a többi hatalmakhoz hasonlóan nemzetközi pénzügyi bizottság alakítását követelni, a miyenre nézve a berlini szerződés 18-ik jegyzőkönyve intézkedik.

A nagy követek kedden — mint Konstantinápolyból táviratozzak — közös jegyzéket nyújtottak át a portának, a melyben határozottan ragaszkodnak ahhoz hogy a krétai csendőrségbe idegenek is soroztassanak be. A jegyzék továbbá megjegyzi hogy e követelés az illető bizottság összes tagjaitól ered és figyelmeztet a veszélyre melyet a létrejött megállapodás meghiusulása maga után vonna.

Stambulov gyilkosai. A »Kölnische Zeitung« szóírói levelezője a Stambulov féle bűnpör befejezése után egy héttel szenzációs hírt közöl. — E hír szerint a szóírói főügyész ugyanis valami N i s k o v nevű egyentől levelet kapott, amelyben ez hajlandónak nyilatkozik arra, hogy felfedezi a gyilkosság valódi tényállását és megnevezi az igazi gyilkosokat. A levélben határozottan az tűnik ki hogy annak írója N a c s e v i c s e t a, gyilkosság közvetlen végrehajtásával, a rendőrséget pedig az abban levő részvétellel vádolja. Niskov azt is elmondja még, hogy Bulgáriát az ellene irányuló veszélyes fenyegetések miatt volt kénytelen elhagyni. — A levél óriási és kinos feltűnést kelt, bár a viszonyok alapos ismerői nem hiszik, hogy ez a per revízióját vonná maga után.

Az egyiptomi kérdés. Párisból jövő értesülés szerint az angol kormány egyáltalán nem hajlandó határidőt tűzni ki Egyiptom kiűrésére, sőt minden jel arra mutat, hogy engedve az alsóház befolyásos tagjai, valamint angol tőkepiénzesek által nyilvánított óhajnak, Felső-Egyiptomban ki fogja terjeszteni az expedíciót Kartumig. Az erre szükséges anyagi

eszközök beszerzése alkalmával, minthogy ez csak kölcsön útján történhetik, ismét véleménykülönbség fog támadni Franciaország és Anglia közt, minthogy Egyiptom nincs feljogosítva arra, hogy a pénzügyi ellenőrző európai bizottság beleegyezése nélkül kölcsönt vegyen föl. Az egyiptomi kérdés a Paris és London közti ügyeket nagy mértékben befolyásolja, azért félő, hogy nehézségek fogak támadni mindenütt, a hol a francia és angol érdekek kereszteződnek. Így a francia kormány nagyon résen van ugy Siamban, mint a Niger partjain és Madagaszkárban is, amely gyarmatokban Anglia régi hódításainak fennmaradását kívánja. Mindazáltal tévedés volna azt hinni hogy Franciaország ellenséges indulattal van eltelve Anglia iránt. Ellenkezőleg a francia kormány őszintén azon van hogy a Paris és London közti függő ügyek békés egyetértéssel és igazságosan oldassanak meg.

MŰVÉSZET.

Idealizmus és realizmus a művészetben.

Írta: Hevesi Sándor.

Mind a két irány tévedésben van s szélsőségben mozog. A világból a szellemet épen olyan kevéssé lehet kiküszöbölni, mint az anyagot. Merőben véve tehát mind a két világ hamis. Az idealizmus és realizmus egészen másként állanak egymáshoz s viszonyuk egyáltalában nem az ellentétesség viszonya hanem az idealizmus és realizmus egységet alkotnak.

Ez állítás első tekintetre paradoxnak látszik s látszólag bő okot nyújt az ellenvetésre. De a paradox azonnal eltűnik, ha a kérdést átviszem a művészet terére, a minthogy az értekezés címében ki is jelentettem, hogy a realizmust és idealizmust ugy fogom tárgyalni, a mint azok a művészetben mutatkoznak.

Ha egy irodalmi vagy művészeti remeket szigorú vizsgálat alá vesszünk, azonnal észre vesszük, hogy minden műalkotás egy eszmét juttat kifejezésre, egy alapgondolatot érzéket meg, szóval hogy minden műalkotásnak fogalmilag széjjelválasztható két eleme legyen: egy ideális és egy reális. Ideális elem az eszme, mely a mű lényegét alkotja; reális elem a forma, melyben az eszme előtűnik megjelenik. Erre nézve találó példákat nyújt a görög művészet, a hol láthatjuk, hogy min-

den eszme érzéki alakba formáltatik, a mi onnan ered, hogy a görög, mint par excellence művészi természetű nép, tartózkodott az elvontságoktól s minden gondolatot érzéki alakba öltöztetett. Egész vallásuk voltaképen nem egyéb, mint az idealizmus és realizmus egységének föltűntetése. — Nem is annyira vallás, mint művészet, a mit bizonyít az is, hogy tragédiájuk sem volt egyéb, mint vallási ünnepre szánt költemény. Minden gondolatukat reális képből fejezik ki.

S valóban a művészet földadata, hogy a reálisban az idealist jutassa kifejezésre, vagyis a különbsben az általánost, a végben a végtelent, az egyes emberben az örök embert. Az életben a változások egymást kergetik s bizonyos, hogy a művészet az élettől, a folytonos változások és hullámzások színjátékától el nem zárkozhatik. De az is bizonyos, hogy az élet valamely eseménye vagy története csak akkor válik művészivé, ha a költő vagy művész az illető történetet, eseményt, vagy helyzetet fölfogja. Mit értek e fölfogás alatt: az eddigiek után könnyen megérthető. — A művészi fölfogás nem egyéb, mint az ideálnak fölismerése a reálisban, a végtelen fölismerése a végesben, az általános fölismerése különösen s az örök ember fölismerése az egyes emberben.

A reálisba föltűntetni az idealist, ez volt mindenha az igazi művész törekvése s ebben áll a művészet nagyszerű volta. Ki tudna ma Hamletről valamit, ha Shakespeare meg nem örökíti? Olvassuk el Saxo Grammaticus dániai krónikáját, a hol Hamlet története meg van írva. Ilyen történet száz meg ezer is megesis a világon s Hamlet mégis csak egy van. Shakespeare egy halhatatlan ideából ujjaalkotja az egész történetet s reasíti az örökkévalóság pecsétjét. Mennél hatalmasabb és fonségesebb az az eszme, a mit a költő ki akar fejezni, tehát mennél idealisabb a mű s mennél realiztikusabb, tehát mennél igazabb a forma, a melyben az eszme előtűnik megjelenik: annál tökéletesebb és igazabb az egész remekmű.

Fonségesebb eszmét, mint a melyet Tiziano fejezett ki Mária mennybemenetele cz. képen, alig választhat tárgyul a művész. Am a fonséges eszme a lehető legrealiztikusabb alakban fejeződik ki s épen ezért hat az igazság teljes csorbítatlan erejével. Nézzük meg e képen az áhitatos csoportozatot s azonnal tisztába jövünk az idealizmus és realizmus egységével. Van-e eszményibb érzelem, mint az áhitat, mely az embert Istenéhez emeli föl? S van-e igazabb ember, mint a

árztusokat, bizony egyik sem tudott a bajban segíteni, mig nem a szegény, rongyos, koldus magyar, S á r i Péter a hírt meghallván, egy bententes lakáj révén beajánkozott az udvari vadásznagyhoz, ki nem is bánta meg, hogy szerencsét próbált vele, mert S á r i valami csodálatos gyógymóddal elejét vette a bajnak s teljesen kigyógyította a veszettségből a vadászkutyákat és a paripákat is mind... S a királyné, ki a meghallotta h í r é t enuek a k u r u z s l á s n a k, módfelett kíváncsi lett e csodálatos t u d ó s emberre, hogy maga színe elé is rendelte. Nosza rendbe hozták S á r i Péter urat, tisztos gunyát is adának már ekkor reája, ugy annyira felment a becsülete, mikor bevezették az aranyos trónterembe, mely magasabb volt, mint a nánasi templom s bizony ekesebb, mint akár a hajdu főkapitány fogadó terme.

— A bujdosó S á r i Péter vagyok, — mutatta ott be magát, alázatosan meghajolván királynőjének, de ki e nevet hallván, a melyről a hadnagyoktól megvesztegetett tanácsos urak sokat, de vajmi kevés jót beszélhettek már neki, immigen rivalkodott reá:

— K i t a k a r o d j e l e l l e m t e o r s z á g h á b o r i t ó!

S á r i Péter pedig nehezen hallgatta e szókat, hogy immáron mogint a sanyaru bujdosásra kell adni árva fejét, hát a mint menne kifelé az ajtóhoz — félhangosan —

nagy bánatában ily szomorúsággal felsőhajtott:

— F e l s é g e d, T e k e g y e l m e d m é g i s n a g y o b b u r, m i n t a z I s t e n Ő F e l s é g e!

Meghallotta ezt szép Terézia királyasszony, kinek merő gyémánt korona csillogott a homlokán, suhogós fehér selyemből volt a ruhája s vert arany, napkeleti gyöngyök virágokként, pillangóként himezve reája, Istenem, de mennyi is volt azon, mintha a ragyogó csillogású és szegény bujdosó S á r i Péter, — kinek nemcsoda ha elkáprázott a feje, a szeme, legott haragos kíváncsisággal így szólította vissza a szép királyasszony:

— M i t m o n d a t l t e s z e g é n y e m b e r ?

— H á t h o g y a z I s t e n Ő F e l s é g é h e z a d d i g k ö n y ö r ö g t e m, m i g m e g h a l l g a t t a k é r e s e m e t s f e l v e z é r e l t i d e T e K e g y e l m e d s z i n e e l é! D e K e g y e l m e d h e z m e g l á m h i á b a k ö n y ö r g ö k, n e m a k a r j a m e g h a l l g a t n i k é r e s e m e t...

— N o m o n d s z a h á t s z e g é n y e m b e r ? b i z t a t t a e r r e P é t e r t m á r t ö b b j ó a k a r a t t a l a k i r á l y a s s z o n y.

— N e m m o n d o k é n m á r s e m m i t — f e l e l t e a s z é p k i r á l y a s s z o n y n a k b u j d o s ó S á r i P é t e r — h a n e m i h o l a z í r á s! — s e l ő c z i p e l t e

tarsolyából a sárga, gyűrött pergamenteket, papirosokat. — Ezek az én igazságaim!

Es a királyné, az írást elolvastván, nagyon megkedvelte a bátorbeszédű S á r i Péter urat. Kincset is adott neki, a haláltételeit is levette feje felől, sőt királyi biztost küldött le a Hajduságra az esete megvizsgálására, mely is az igazságnak megfelelőleg megtörténvén, ugyannyira tisztázva lett S á r i Péter uram az országháborító kuruczoktól, hogy nemcsak elkobzott vagyonát nyerte vissza, hanem hadnagynak is beválasztották, mignem a család hadnagyk a főkapitánnyal egyetemben elüldözöttének. S így lőn még öreg napjaira nagy tisztességek osztályosává bujdosó S á r i Péter...

Te Kelmek hát ha tudjátok, ha nem, bizony sok hadakkal éltünk mi — egykoron — ott lent a Hajduságon s a domb oldalát számtogatván, a hajdu paraszt sokszor kifordít egy tört vasat — talán a vitézi kardból egy részecske? — máskor egy-egy koponyát, a min az eke pillanatra megakad... Aztán reájuk fordul a kövér, az áldott fekete magyar föld, valami régi melódót dudol a paraszt s az eke halad, hasítja fényes büszkeségben a barázdát tovább... Oh te szép hajdu föld

kit Tiziano képén láthatunk? Azok, a kik mintául szolgáltak e remek festményhez, már mind elporladtak, ám Tiziano művén ez emberalakokba örök életet lehelt.

Hogy mindamellett különbséget tesznek idealisztikus realisztikus művészet között, ennek a megkülönböztetésnek sokféle lehet a jelentősége. Például Schillert és Vörösmartyt magam is idealisztikus költőnek nevezem Göthével és Petőfivel szemben, de ilyenkor meg kell állapítanom, mit értek az "idealisztikus" alatt. Schiller nagyfokú elvontsága miatt idealisztikusabbnak látszik, mint Göthe, de ezzel egyuttal megmondtam azt is, hogy Göthe nagyobb művész, mint Schiller. — Mert az igazi művész alkotásában az eszme egészséges realis formában jelenik meg, a mit Schillernél ritkán tapasztalunk. Ugyan-azt a párhuzamot vonhatom Vörösmarty és Petőfi között. Az utóbbinál az eszme sokkal életteljesebb alakban mutatkozik, ennél fogva Petőfi nagyobb művész is, mint Vörösmarty. Viszont azokat az írókat, a kik műveiben a realisztikus aprózas elhomályosítja az eszmet, realisztikusnak szoktuk nevezni a többiekkel szemben. Sőt vannak ugynevezett realisztikus műfajok és idealisztikus műfajok. A regényt például általában realisztikus műfajnak mondják, mert megengedi a részletrajzolást, míg a drámai költeményt, mely inkább az eszme hatalmával akar hatni, inkább idealisztikus műfajnak tartják. — Megjegyzem azonban, hogy az idealizmusnak és realizmusnak külön-külön való emlegetése nem vonatkozhatik a lényegre, hanem csak a stílusra. — A dolog lényegre az, hogy a műalkotásban ideál és real testvéri frigyre lépnek, a mely frigynek teljességét Homéroszban és Shakespeareban szemléltethetjük. (Vege.)

Ujdonságok.

* **Eskületétel.** A rendőrbiztossá kinevezett Sárközy József, valamint a tegnapi napon a polgármester által számvevőszégi gyűlésekké előléptetett: Kósa Barna a mai tanácsülésen tették le a hivatali esküt.

* **Mikor lesz a fősorozás Debreczenben?** Sokan vannak, a kik nehezen várják azt a napot, amelyen elfogadják, hogy vajjon megszabadulnak-e a katonaruha viselés nehezéveitől, vagy pedig be kell öltözni a diszes uniformisba, a melyben olyan sok női szívet lehet megbódítani. Debreczenben április 7., 8., 9. és 10-ik napján lesznek a fősorozások és pedig a következő sorrenddel: 7-én az első korosztálybeliek, 8-án a II. korosztálybeliek s 9-én a III. korosztálybeliek fogják mérték alá állítani. 10-én az idegen illetőségűek soroztatnak. A sorozáson a sorozó bizottság a következőkből lesz alakítva. Katonai részről: a közös hadsereg részéről Felpőrnagy és Berger hadnagy, a honvédség részéről Dobos alezredes és Bokor István hadnagy. Polgári részről sorozó elnök Boczkó Sámuel, járási tisztviselő Oláh Károly városi tanácsos, a katonai ügyosztály főnöke és Sárvári Gyula t. főorvos.

* **Tanárhelyettesítés a kereskedelmi akadémiában.** Dr. Horvay Róbert kereskedelmi akadémiai tanárnak a debr. állami főrealiskolához történt kinevezése folytán megüresedett helyét a kereskedő társulat tegnapi ülésében töltötte be, és pedig úgy intézkedett, hogy a többi tanár helyettesítsék az iskolai év hátralevő részében távozó collegájukat, Horvay dr. óráit felosztva közöttük, a német és francia nyelv tanszékre a pályázatott áprilisban hirdetik meg.

* **Ereklyék.** A Kisfaludy társaság ereklyetára a minap két igen értékes tárggyal gyarapodott. Az egyik Arany János gitárja, melyet Arany László ajándékozott a társaság-

nak, a másik az a zöld márvány tintatartó, melyet Eötvös József báró majdnem egész életén át használt s amelyet Eötvös Loránd br. juttatott a társaság birtokába. — A Kisfaludy társaság ereklyetára így mindinkább gazdagodik s már ma is leggazdagabb ilyen gyűjteményük. — Az irodalmi társaság most arra kéri a nagyközönséget, hogy a kinek e gyűjteménybe illő tárgya van, küldje be Beöthy Zsoltnak, a társaság titkáranak; ezzel nemcsak a társaságnak hanem az irodalom ügyének is szolgálatot tesz.

* **Gazdász bál.** Szombaton, február 9-én tartják a gazdászok az "Aranybika" összes termeiben reudkívül fényesen igékező báljukat. A rendezőség, élén br. Wangerheim Gyulával, a fardatlan bálelnökökkel, mindeut elkövet a bál érdekében s az egész rendezőbizottság névsora elég garancia arra, hogy a bál minden eddigig fényességre, jó kedvre és sikerre felül fog mulni s bízhetőleg az ideai farsang legsikerültebb mulatsága lesz. Talalkozót ad rajta egymásnak Debreczen és környékének intelligenciája, szép leányai és táncolni szerető fiatalemberei s mindannyian egy felejtethetetlen szép emlékek lesznek gazdagabbak. — Itt egyuttal megjegyezzük, hogy bár a páholyok legnagyobb része már le van foglaltva, a néhány fennlevőre a jegyeket Zádor L. Békés L. és Szentkirályi T. urak üzleteiben lehet kiváltani.

* **Számonkérőszék a városnál.** A múlt év december havának végén tartatni szokott számonkérőszéki ülés most ismeretlen okból elmaradt s a főispán ennek megtartását — mint értesülünk — a folyó hó 30-ára tűzte ki, a mikor megfogják vizsgálni a városi tisztviselők múlt felévi működésüknek eredményét.

* **A nagy takarékpénztár köréből.** A Debreczeni Első Takarékpénztár Igazgatóságától értesülünk, hogy azon szerepkört, melyet az intézet jelzálogüzleténél eddig Komlóssy Arthur ügyvéd töltött be miután ő városi főjegyzővé választott, február 1-től Desse Csombes Henrik ügyvéd (Piac-utca 2145. sz. a.) fogja ellátni.

* **Katonai sorshuzás.** Az 1876-ik évben saültett ifjak holnap tartják meg a sorshuzást az április 7-én tartó fősorozásra vonatkozólag. Itt fog előltni, hogy milyen sorrendben kerülnek majd mérték alá. — A sorshuzás a városháza kistermében lesz. Elnököltni Simonffy Imre kir. tan. és polgármester fog a biz. tagjai pedig Oláh Károly városi tanácsnok, a katonai ügyosztály főnöke, Vecsey Viktor és Hajdu Ignác városi biz. tagok lesznek.

* **Az udvari czimek megdrágulása.** A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur tudatja, hogy az udvari cím adományozás-ért fizetendő díjak tárgyában megállapított új szabályzat értelmében, melyet Ócsaszári és apostoli Királyi Felsége folyó év szeptember hó 17-én kelt legfelsőbb elhatározásával jóváhagyni méltóztatott, ezen díj minden egyes, ily udvari címet nyerő után 500 forintot tesz és pedig akkor is, ha az illető egyének egy társas czégnél tagjai. Ugyanekkor a összeg fizetendő, az ujonnan belépő czégtárs által, ha az udvari cím ő reá is kiterjesztetik. Az udvari címnek, egy vagy több üzletünkre való átvitele, új címadományozással egyenértékű, miért a díj ily esetben is minden egyes címnyerő által fizetendő. A díjnak telvényre (250)frt) való leszállítása csak is legfelsőbb felhatalmazás alapján és csak is kisiparosokra nézve foghat helyet, kik a ki-

tüntetésre és figyelemre vételre különösen érdemesekek. A díjnak teljes elengedése, ugyan csak legfelsőbb külön felhatalmazás alapján a legkivételesebben történhetik. Debreczen, 1897. jan. 7. A kereskedelmi és iparkamara.

* **A mérnöki hivatal pályázatai.** A mérnöki hivatal újja szervezése folytán az ott rendszeresített állásokra február 10-iki lejáratával a pályázatot már régebben kiírták s az érdeklődés rendkívül nagy, amennyiben a mai napig mintegy ötven pályázati kérvény érkezett be gróf Degeföld József főispánhoz. — Különösen nagy az utmesteri állásokra pályázók száma, ámbar a főmérnöki állásra is mintegy tíz kérvény érkezett be idáig.

* **Jövedelmek bevallása.** A városi adóhivatal a IV. oszt. kereseti adó alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában hirdetményt bocsátott ki. E szerint az 1897. január havában az állandó fizetést, nyug. kegy vagy tiszteletdíjat húzó állami, törvényhatósági, közalapítványai, községi, egyházi, társulati és magánisztek. tisztviselők, hivatalnokok, közegek, nyug. avagy kegydíjat húzó özvegyek, állandó alkalmazásban levő üzlethez vezető k, felügyelők, kezezők, könyvivők, yenzárnokok és általában a 40 forintnál több havi díjat húzó segédek, szerződ. munkások, állandó fizetést élvező lelkészek, tanárok, tanítók, nevelők, írók, művészek, hivatalosolgák stb. a keresetadó negyedik osztálya alá tartozó keresményüket — az alább említendő kivételével — a részükre ingyen kiszolgáltatandó vallomási izekben bevallani tartoznak, azonkívül a vállalatok és intézetek igazgatósága, előjáróság, pénztár, földbirtokos vagy üzlettulajonos, a kitől vagy a melytől az adóköteles fizetést húzza, szinte kötelezhető arra, hogy néla, illetve üzletében állandó fizetés mellett alkalmazott egyének név és fizetés jegyzékét az adókövetőhatóságnak nyújtsa. A ki a teljes jövedelmet nem vallja, vagy egyáltalán semmit nem vall be, kihágást követ el s azon összegnek, a mely által a kincstár károsult volna, 1—8 szeresét fizeti büntetésként. Többrendben IV. oszt. adó alá eső jövedelmet egy összegben kell bevallani.

* **A honvédség köréből.** A hivatalos lap mai száma közli a következő áthelyezéseket; Leitgeb Imre hadnagy, Sárkady Dániel hadnagy a 15-ik huszárezredtől a debreczeni második honvédhuszárezreozhoz helyeztetettek át.

* **Takács Zoltán megőrült.** Takács Zoltán, a szomorú hírnévre vergődött volt budapesti ügyvédet holnap Szegedről, ahol tudvalevőleg a reá mélt büntetést tölti ki, felszállítják a budapesti gyűjtőfogház megfigyelő osztályába. Ezt jelenti egy szegedi távirat. Takács Zoltánról már hónapokkal ezelőtt elterjedt a hír, hogy örültséget szimulál. Most már hetek óta táplálécsóvel etetik és Regdon börtönorvos konstataulta, hogy örült. A megfigyelő osztályba való szállítása az igazságügyminiszter rendeletére történik.

* **Paraszt tragédia.** Érdekes eset történt nem régen Tapió Saghon. Romhányi János jómódu földesgazda egy csinos leányt vett feleségül. Boldogságban éltek a mézeseteket, az asszony is, legalább látszólag, boldog volt. Egyszerre azonban a fiatal 19 éves asszony tartózkodó, szomorú és zárkoott lett. Érezte, hogy áldott állapotba került, de nem a férjétől, hanem a régi szeretőjétől. A mig lehetett, titkolta a dolgot, de a mikor már a szülési fájdalmak is jelentkeztek, átment a rokonaihoz, s ott a kert végében egy gyermeknek adott életet — és halált. Agyon taposta a csizmájával, árkot ázott és beledobta a kis fiút. De nem bírta el sokáig a lelkiismeret furdalását. Két nap mulva bűnét meggyóna az édes anyjának, azután mindaketten ismét odamentek annak a kertnek a végibe, a holt gyerme-

ket kiásták, megmosdatták, fehérebe öltöztették hazavitték és ravatalra tették. Azután oda hívták a férjét. A fiatal asszony most zokogva beszélt el az urának az egész esetet. Romhányi János csöndesen végig hallgatta a feleségét, nem csinált jeleneteket, még csak egy rossz szóval sem illette az asszonyt. Másnap Romhányinak egyik testvére feljelentette az esetet az előjáróságnál, Romhányinét elfogták s a pestvidéki törvényszékhez vitték. A bűnét ott is töredelmesen bevallotta. Most az elme-állapotát vizsgálják.

* **Halálozás.** Sulyos csapás érte Beke Imre városi kiadót, pártunk tagját, nejeinek mahajnalban történt elhunytával. Az elhnytt temetése szombaton megy végbe.

* **Önkéntes a börtönben.** Egy Faragó nevű önkéntes, a ki a múlt októberben kezdte meg szolgálatát Miskolcson, néhány héttel ezelőtt elkövette azt a bűnt, hogy a mikor az ugynevezett tetemvári puskatoronyhoz volt vártára kirendelve, a csikorgó hidegben elhagyta őrhelyét s betekintett egy közeli kormába, hogy fölmelegítse magát. Szerencsétlenségére épen akkor jelent meg az őrhelyén az inspeksiós tiszt s miután Faragót nem találta ott, jelentést tett a kaszárnyában. — Faragót azonnal vizsgálati fogságba helyezték. A napokban ült felette törvényt a hadbíró s Faragót másfél évi börtönre és három évi utánszolgálatra ítélte.

* **Családi éden.** Kedélyes estét rendeztek tegnap R u d i c h Sámuel és hűséges életépárja H o r v á t Mari homok-utczai magányukban. A nő «kis lakában ült magában» — a midőn a férfi — a borítaltól származó mámor meglehetősen magas fokán — a házba beállított. — Horváth Mari nem származik ugyan Egerből, de azért nagy hirtelen lekapván a tüzhelyről holmi ott fővő levét, nyakon önté vele szerelmetes életépárját. A férfi jajveszékelésére összeszaladtak a szomszédok, kik a leforázott embert beszállították a közkórházba. Ezzel az eset egyelőre véget ért.

* **Hajtóvadászat.** A debreczeni vadász-társulat igen sikerült vadászatot rendezett tegnap H a l á p o n. Mintegy 28-an vettek részt Debreczen szenvedélyes nimródjai közül a vadászaton, melynek eredményeként 58 nyul és 3 róka esett áldozatul. A vadászatot dr. F r á t e r Imre vezette, rendező pedig F e h é r Lajos volt.

* **Elgázolás.** Nagy szerencsétlenség történt ma egy ember vétkes vigyázatlansága folytán. A szegény áldozat a kórházban fekszik súlyosan megsebesülve, míg a gondatlan ember ellen a rendőrség indította meg a vizsgálatot. Az eset részletei a következők: Ma d. e. nagy vigan hajtatott C s e h Sándor a Lam Sándor-féle petroleum szállítási vállalatnál alkalmazott egyik kocsis, nem törődve azzal, vajjon a kocsis előtt nincs-e valaki? Vigyázatlanságának meg is adta az árát. Az uton ballagott egy kis fiú, ki nem vette észre a sebes vágatásban haladó kocsit s pár perc múlva véres tagokkal feküdt a földön C z a p e k Károly, a szerencsétlen kis áldozat. — Jajgatására nagy néptömeg gyűlt össze s az eszméletlenül heverő fiúcskát beszállították a közkórházba. Érdekesnek tartjuk ez alkalommal felemlíteni, hogy ez a kocsis is abból a finom csillár petroleumból szállított, amelyet csak L á m Sándornál lehet kapni.

* **A huszfejtű ujság.** Százfejtű vidráról már tud a história s azt is tudja hogy ennek a szörnynek ha az egyik fejt levágták kettő nőtt helyébe. Huszfejtű ujságról eddig nem tud a krónika s a világtörténelemnek

ezt az érezhető hiányát akart pótolni R o t t e n b e r g báró aki a mythológiának némi hasznát is óhajtott biztosítani. Rottenberg bárónak nem éppen arisztokratikus foglalkozása az volt hogy kereskedőktől hirdetéseket gyűjtött avval a kötelezettséggel hogy egyszerre 18—20 vidéki lapban jelenteti. A hirdetési díjakat fel is vette de a helyett hogy löbb lapba beiktatata volna az anonczokat, kinyomatta azt a saját lapjában a Karlsbader Anzeigerben. De a hirdető kereskedőknek be kellett mutatni a lapokat. Mit tett tehát Rottenberg báró nr? Kaptá magát és annyi lapczimét fundált ki annyi lapfejet szedtetett ki a nagy lap számára hirdetéseket vett fel és az ujságnak szedésére feltette a különböző fejeket úgy, hogy ugyanaz az egy ujság megjelent a következő címmel: «Karlsbader Zeitung» «Sangenberger Bodeblatt» «Krondorf — Fürstener Zeitung» «Königswarter Anzeiger» stb. A dolog ment is egy darabig míg néhány hirdető nyomába jött és bünyvái fejéjéit tett a báró ellen Közbelépett a fiskus is amely bélyegilletékek megrövidítése miatt érdeklődik a leleményes báró iránt.

* **Nincs többé filoxera.** Livornóból az a hír kering, hogy Fuchs német tudós Poró Farióban kitalálta a filoxerának villamossággal való kipuszításának módját. Egyik részv. társaság a találmány egy millió lir á é r t megvette.

* **Nagy tüzvész.** Ungvárról táviratozzák, hogy ott reggel óta nagy tüzvész dühöng, mely emberáldozatokat is követelt. Oltás közben ugyanis egy nagy kémény leomlott és Lehoczky tűzoltóparancsnokot többedmagával maga alá temette, tüzoltókat lesodort az égő házról, a tüzoltásnál segédkező és kordont alkotó katonákat holtra sebesítette. — L e h ó c k y tüzoltóparancsnokot halálosan megsebesülve vitték ki a romok közül, egy katona és egy kéményseprő meghalt, két katona súlyosan megsebesült és számos tüzoltót kisebb sérülés ért. A városban óriási az izgatottság.

* **Fin de siècle tolvajok.** G a b o i e a u Emil híres bűnügyi regényeiben csak olyan tolvajokról emlékezik meg, kik ellopják a holttest fejet s ott hagyják magát a kegyetlenül leölt hideg tetemet, de olyan tolvajokról kik a levágott fejet hagyják ott s a hült tetemet lopják el, csakis a romlott Fin de siècle krónikája tesz említést. Ezt az égrekiáltó tettet követte el néhány jeles uri ember akik H. J. ispotályi tanítónak 12 tyukját lopták el s a helyszínén le is öldösték (t. i. a tyukokat) s a fejüket emlékül otthagyták. — A rendőrség nyomozza a nagyreményekre jogosító tolvajokat.

* **Tizenegyzertizennyolcz 48-as honvéd.** Az országos honvédségélyző-bizottság mely a miniszterelnökségnél működik ma tartotta Tarkovics államtitkar elnöklésével az évi első ülést. Az 1848-as honvédek központi választmányát Balogh Sankor és Csáthy Lajos alelnökök képviselték. Az ülésen előterjesztették az országos honvédségélyző bizottság lefolyt évi működésének kimutatását, mely szerint 1896. január 1-től deczember 31-éig 609946 forintot fordítottak a 48-as honvédek nyugdíjazására és segélyezésére és pedig nyugdíjt huztak: 1 tábornok özvegye, 11 ezredes, 6 alezredes, 39 őrnagy, 162 százados, 232 főhadnagy, 333 hadnagy, 554 őrmester, 1346 főzede és 8334 köztitűz, összesen 11.018 48-as honvéd. — Minthogy pedig a törvény. hozás csak 400.000 forintot szavazott meg e czelra Bánffy báró miniszterelnök a szükségletre való tekintettel kénytelen volt e megszávozott bitelt 209.946 forinttal tullepni. — Ugyanez ülésben ismét számos segélyezési ügy tárgyalván, felmerült az igazolási határidő kérdése, mire nézve a segélyző-bizottság tagjai azt a felvilágosítást nyerték, hogy mindazok,

a kik honvédségüket a kitűzött határidő előtt igazolták, fel vannak jogosítva a nyugdíjért vagy segélyért bármikor folyamodni, mert a kitűzött határidő csakis az igazolásnak beszerzésére, nem pedig a lolyamodványok benyújtására vonatkozik.

* **Hangverseny.** A zenekedvelők köre második hangversenyéről tepnap közölt hírünk kiegészítésül közli velünk az intéző biz., hogy a hangversenyben a már említett H u b a y Jenő hegedűművészen kívül még S z. - n é B á r d o s s y Ilona a m. kir. operaház tagja és B o d ó Alajos zongora művész is közreműködnek, s ezen hangversenyt a rendező bizottság egészen a vendég művészeknek engedte át. — Szívesen közöljük ezen értesítést, melye a kör működéséről közölt tegnapi megjegyzésünk még jobbon beigazoltott. — A hangverseny napja január 23-ára határozatott s legközelebb már alkalmunk lesz a teljes műsort is közölhetni.

* **Uj vágóhídi ellenőr.** A vágóhídi ellenőri álas, mint annak idején megirtuk — a Steiner József lemondásával megüresedett. A kiírt pályázat alapján jelentkezett pályázók közül ez állásra a mai napon gróf Degenfeld József főispán Foky Zsigmond késmárki állatorvost nevezte ki, a ki hivatalát f. hó 16-án foglalja el.

Távirat.

Pápay István halála.

Budapest, jan. 7. (A Debr. ered. táv.) Pápay István valóságos belső titkos tanácsos, a királyi kabinetirodának hosszú időn át főnöke — mint Bécsből jelentik — tegnap délután 5 óra 45 perczkor a Schottenhofenben levő lakásán 73 éves korában jobb létre szenderült.

Halálát hosszas betegeskedése okozta. Tavaly szeptemberben kapta végzetes baját, akkor, midőn Ő Felsége a király kíséretében a Vaskapu megnyitásán résztvett. Meghült az uton és légsőhurutot kapott.

Néhány hét múlva jobbra fordult ugyan állapota, elannyira, hogy orvosai már semmi veszélytől sem tartottak — de deczember utolsó napjaiban váratlanul ismét rosszul lett. Ettől fogva állapota mindinkább hanyatlott s az orvosok aggódni kezdettek miatta. Szív-működése mindinkább lassult és zavarosabbá lett és lélegzési nehézség járult bajához. — Állapota tegnapelőtt d. u. oly súlyosra fordult hogy környezete elkészült a legrosszabbra és minden pillanatban rettegett a végzetes katasztrópha bekövetkeztétől. A tegnapelőtti éjelt s a tegnapi napot valamivel jobban töltötte, tegnap délután 5 órakor elaludt, — $\frac{3}{4}$ óra múlva fölébredt, fölvette az utolsó kenetséget. Csakadja az utolsó pillanatig azt hitte, hogy az orvosi tudománynak sikerülni fog életét — legalább is 3—4 hónappal meghosszabbítani. A király, ki az utolsó napokban ismétellen kérdezősködött állapotáról már nem kaphatott megnyugtató választ. A királyt tegnap táviratilag értesítették régi hiva haláláról s megindultan f-jezte ki részvétét családjának. Temetését a főudvarmesteri hivatal még nem állapította meg.

Az első jelenet.

Ebéd után alig két hetes menyecske feleségemmel beszélgettem.

— Érdekes levelet kaptam ma az apádtól, szóltam neki.

— Ugy? Hol van? kérdezte a fiatal feleségecském,

— Valahol a zsebemben, . . . mindjárt megnézem. Megis csak különös hogy pár nap alatt milyen csomó levél gyűlik össze az ember zsebében! Azok közt lesz valahol . . . óh! . . .

Hirtelen eldugtam egy levelet.

— Milyen levél az?

— Milyen levélről beszélsz?

— Te nagyon jól tudod, Arról a mit olyan hirtelen eldugtam.

— Nézd . . . itt az apád levele, szóltam és nem is hajtottam a ő kérdésére.

— Add ide a másik levelet.

— Miféle másik levelet! Hiszen én az apád levelét kerestem.

— Igen tudom de én a másikat akarom latni a melyet eldugtál a zsebébe.

— Melyik zsebébe?

— Ne bosszants! A kabátod oldalszebébe.

— Ebbe a zsebbe?

— Igen.

— No azt a levelet nem kell látnod!

— Miért ne? Add ide;

— Azt igazán nem tehetem, édesem.

— Es miért nem?

— Nem akarom hogy azt a levelet lássad.

— Miért ne?

— Jer szivecském, légy okos. Olvasd el a papa levelét!

— Kitél van az a levél a melyet nekem nem akarsz megmutatni?

— Egy igen tisztességes valakitől, arról biztosítalak.

— Valami nőtől?

— Hm . . . hm . . .

— Nos . . . tudni akarom . . . látni akarom a levelet.

— Kérlek szépen ne ragaszkodjál hozzá.

— Ugy? Van benne talán valami a mi kellemetlen volna rád nézve ha elolvassám?

— Dehogyan is van.

— Valami talán a mit nem szabad tudnom . . .

— Ments isten!

— De van benne valami a mit szeretnél hogy el ne olvasam?

— Épenséggel nincs, Kérlek, olvasd el az apád levelét.

— Az a nő talán felőlem ír valamit?

— Nem . . . igen . . . nem tudom. De miért nem olvasod az apád levelét?

— Soha sem becsújtánál meg ha megmutatnám.

— Esküvönk napján nem ígértük meg egymásnak hogy sohasem lesz egymás előtt titkunk?

— De édes fiam hiszen az nem titok . . . Csak azért nem mutatom meg neked mert nem akarlak látni.

— No lám . . . milyen gyöngéd vagy! Hát csakugyan egy más nőtől van és nem akarod megmutatni.

— A feleségem zokogni kezd.

— Azt mondom hogy nem egy más nőtől van.

— Hát meg hazudsz is. Az elébb azt mondtad hogy igen.

— Bocsanat én csak azt mondtam hogy egy nőtől van!

— Nos hát: Ha egy nőtől van, csak egy más nőtől lehet. Az ilyen kifogás igazán nevetséges.

— A feleségem folyton zokog.

— Nos hát nem bánom ha mindenképp látni akarod a levelet fogd itt van!

— A levelet odadobom az asztalra.

— Nem akarom látni, Miért nem mutattad meg mindjárt?

— Az asszony még sir egy kicsit aztán lopva odanéz a levélre. Hirtelen a kezébe fogja.

— Hogyan! Hát még fel sincs bontva? Különös! Oh . . . te szivtelen ember! . . . Hiszen ez az a levél, melyet még a mult kedden adtam át neked hogy beledobd a levélszekrénybe!

A függöny legördült.

A pezsgő.

Egyik debreczeni bank főnöke, akinek az ujján, iogén, óralánczán egész kis ékszerbolt pompázott, egy szép este nagyuri leereszkedéssel így szólott a hivatalnokaihoz:

— Jöjjenek el hozzám az urak ma éjszaka. Megiszunk egy pár üveg pezsgőt.

A hivatalnok urak nagy örömmel fogadtak a meghívást, de legkivált Dunay ur, a kinek a pezsgő szó rettenetesen imponált.

— Az a pezsgő nem akar kimenni a fejből, mondta. Itt érzem az ízét a számban. Mar előre be vagyok csipve tőle.

— Ugy látszik sohase ittál még pezsgőt, csipkedték kollégái.

— Én? Micsoda gondolat? A legutóbb is.

— Mikor volt az a legutóbb?

— Az . . . az . . . a legutóbbi napfogyatkozáskor.

Hanem aztán éjjel, ugy az egy-két kilenczédik pohár pezsgő után bevallotta Dunay ur, hogy ő bizony még sohase ivott pezsgőt. Csak sóvárgott utána, de sohase volt pézse efféle fölösleges dologra.

Kell az asszonynak, meg a gyermeknek ruhára, csipőre.

— Szegények, mondta, ők odabaza már nyugodtan alusznak, míg én itt ezt a nektárt szűrösölöm. Ha legalább kóstolót vihetnék nekik.

A szeme véletlenül a sarokba tevedt. Ott álltak a pezsgős palackok, szépen sorjába rakva, lehetek vagy egy tucat is. Aranyos, karsu nyakuk csábitóan mosolygott a kábult Dunay felé, a kinek azon járt a feje, hogy mi is történnék, ha ő közülök elcsenne vagy két palackkal. Annyi van, hogy észre se vennék, öneki pedig kincs volna az, de milyen! És hamarjában elképzelte, hogy vacsorát ad majd a pezsgő tiszteletére. Valami jó sültet is. Vendéget is hívna, mind a pezsgő tiszteletére. Hogy lássák, mije van neki. De nem sokat, hogy elég legyen azzal a két üveggel. Az asszony is — inna, ő is inna. Meghívna Horváthékat, azok csak egy embert számítanak, mert a feleség nem engedi az urát inni: félti, hogy becsip. A Vöröst is meghívja, de Feketét nem, mert az nagyon kortyondi fráter, az három helyett is iszik.

Még habozott egy kicsit, elcsenje-e az üvegeket vagy se, de aztán ugy okoskodott, hogy nem valhat már szegényt Vörös meg Horváth előtt, akiket a pezsgős vacsorára csak ezután fog meghívni, hát végre is megtette. Két karsu nyaku, aranyos diszú palackkal kevesebb allott egy perc multán a sarokban. A két eltűnt pedig ott bujt meg a Dunay ur íróasztala alatt, eltakarva az ablakfüggönnytől.

A sikerült lopás után pedig még nagyobbakat ivott Dunay ur:

— Ki tudja, mikor ihatom megint, monddta. Hátha csak a legközelebbi napfogyatkozáskor?

Mintha sejtette volna, hogy . . .

De ne vágjunk a történetünk elébe: kiderül minden a maga idején.

Uj év napja volt, nem volt hivatal, a pezsgős palackok hát békeben nyugodtak a Dunay ur asztala alatt.

Tegnap este akarta őket hazaszállíttatni mert akkorra hívta meg a vendégeket.

— Csak egy kis pezsgősvacsorára . . . ha nem vetik meg, mondotta pöffeszkedő szerénységgel a tulbaldog Dunay.

És gondolatban már szűrösölte is azt az édes, gyöngyöző italt.

Délután a főnöke elküldte valahová és odajárt vagy két óráig.

Ha tudta volna, mi történik ezalatt a bank irodájában!

Az egyik urnak leesett a gyűrűje és elgurult messze, be éppen a Dunay ur asztala alá, ott is az ablakfüggöny mögé.

Amikor lehajoltak, hogy előkeressék, hát csodák csodája — gyűrű helyett két pezsgős palackot láttak a függöny mögött eldugva.

— Micsoda átváltozások! mondták. Az Apokalipszis csodái!

De csakhamar kisütötték, hogyan kerülhetek oda a palackok.

Most már emlékeztek is, hogy Dunay ur milyen izgatott volt és hogy valami pezsgős vacsoráról beszélt.

— No várj! megadod te még az arát ennek. Tolvaj!

És kiitták nagy lelki nyugalommal — a lopott pezsgőt. A bűnrészesség tudata mitsem bántotta őket. Sőt a bevett jóktól igen felderülének és kifőzték valami titkos, sötét tervet amelynek a gondolatára is kangosan kacagtak. És pedig hozattak fehér bort (16 krajcár volt a literje) és egy üveg szódát. A bort és szódát lelkiismeretesen összekeverték, betöltötték a palackokba, azokat bedugaszolták, a vignetát újra ráragasztották.

Minden pompásan ment, aki nem látta, akár megesküdhetett volna, hogy azok a palackok soha fölbontva még nem voltak. — Mindössze csak a lemállott aranyapirt helyettesítették ezüsttel az üveg nyakán.

Dunay ur időközben visszaérkezett és — estére járván már az idő — egy hordárt hozatott.

— Micsoda költsékezés? csodálkoztak a kollégák.

— Ah semmi, haza akarom küldetni a pezsgőt.

— A pezsgőt? Ámultak a kollégák.

— Igen. Két üveg pezsgőt vettem.

— Az istenért, csak nem tértél le a becsület utjáról? A pénzár?

— Rendben van. Ennyit csak megengedhet az ember magának, ha jól akar vacsorázni. En hozzá vagyok szokva a pezsgőhöz: A legutóbb is . . .

— A legutóbbi napfogyatkozáskor. — Ugy-e?

— Igen, akkor,

— Te, arra a legutóbbi napfogyatkozásra még a legöregebb emberek sem emlékeznek.

— Azok a legöregebb emberek nagyon fiatalok lehetnek — mondta zavartan Dunay ur.

— Vagy nagyon öregek . . .

E közben azonban megjelent a hordár és felpakolva a pezsgős palackokat, véget vetett a további beszélgetésnek. Dunay ur boldogan tipegett a hordár után.

— Vigyázzon édes barátom, le ne ejtse az üvegeket.

— Bizza csak rám az ur.

De alig haladtak két lépést, Dunaynak már megint baja volt.

— Az az egyik üveg mindjárt a földön lesz.

— Dehogyan lesz.

Ujabb két lépés. Ujabb interpelláció. A hordár azonban most már leerkolja Dunay urat.

— No ha jobban tudja az ur, hát vigye az ur maga az üvegeket.

Ettől aztán megretten Dunay ur, és elhallgat, hanem azért halálos aggodalmakat áll ki, míg hazaérkeznek.

Terítve van. A vendégek már az asztalnál ülnek. Dunay ur csupa kedvesség és figyelem.

— Csak tessék, kinál jobbra balra nagy

büszkén. Már csak egy kis sültet kapunk és aztán a pezsgőt.

Es közben dühösen pillant Feketére, a kit nem hívott meg, de akit az ördög éppen most hozott ide hozzájuk. Ki nem dobhatta, hanem a legkisebb poharat adta neki.

Végre jön a pezsgő. Elsőbb csak az egyik palackot veszi elő, gondosan megtörülgeti. Valódi Pommery, mondja és mutogatja a vignettát.

Aztán szolgatja az üveget.

— Micsoda zamat.

Az üveg körüljár az asztalon, mindenki megszolgálja és általános az elragadtatás. Csak Fekete türelmetlenkedik:

— En a pezsgőt nem szolgolni, hanem inni szoktam.

Letorkolják. Dunay ur e közben fel akarja nyitni az üveget. A drótokat már elvágta, — most ki karja ugratni a dugót. Hogy szóljon nagyot. Az asszonyok felve a pukknástól, már előre befogják a fülüket. — Szegény Horváth melankolikus pillantásokat vet az üvegre. A felesége éppen most sugta oda neki:

— Te, aztán ne merj nékem valahogyan inni csak egy kortyot is!

Dunay örömmel hallja a hitvesi gondosság e megható nyilvánulását és szerencsésen beletöri a kipattani nem akaró dugót az üvegbe. Végre is dugóhúzóval kell kivenni.

A várakozás általános. Dunay remegő kezekkel önti ki a drága nedut, amely világos sárgán csillan meg a poharakban. Gyöngyök is vannak benne.

Dunay ur valósággal dőzsöl az élvezetben és ugy nezi a vendéget arczát. Fekete ur fölül, köszöntöt mond a házigazdára és általános éljenzés közepette felhajtja a poharát.

— Jaj! hallatszik egyszerre két ajakról...

Az egyik jajt Dunay ur kiáltotta. Szent Isten, hogy iszik ez az ember.

A másik jajt Fekete ur.

— Ez nem pezsgő, ez bor! kiáltotta.

— Bor? Az nem lehet, dadogta Dunay ur...

— A vendégek összenéztek és aztán ők is megkóstolták az italt.

— Bor, mondták ők is.

Dunay ur elhalványodott.

— De hiszen gyöngyözik, moodta. A gyöngyök.

Az nem igazi gyöngy. Hamis. Szóda, — mondta Fekete ur.

— Lehetetlen — susogta Dunay ur. És azután megkóstolta ő is a pezsgőt, Remegő, tétova ajakkal...

Persze hogy bor volt.

Dunay ur elájult. Nagysokára tért csak magához. Fáradtan vetette fel megtört szeméit, amelyekbe hirtelen bevillant a remény egy tétveg sugara...

— A másik üveg. dadogta.

— Mi az?

— A másik üveg! Hátha abban pezsgő van?

— Nem, abban is bor van.

— Nem igaz. Honnan tudják?

— En ittam meg, — szolt Fekete ur.

KÖZGAZDASÁG.

Kőbányai sertés-piac.

jan. 5.

Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű Öreg nehéz (páronként 400 kg-ron felüli súlyban — krtól—krig. 2. Öreg közép (páronk 300—400 kil.sulyb. — krtól — krig. 3. Fialat (páronként nehéz — ban felülisulyban) — krig. 4. Fialat közép páonként 251—320 kg. súlyban 54—56 krig. 5. Fialat könnyű páonként 250 kgr. terjedő súlyban — krig. Magyar szedett nehéz páonként 280 kg. felüli súlyban — kr. Közép prk-int 2280—10 kg. felüli súlyban — krig. Könnyű pként 220 kg. terjedő súlyban — krig. III. Szerbia Nehéz pként 260 kg felüli súlyban 51¹/₂, 53 krig. Közép pként 220—260 kg terjedő súlyban 50—51 krig. Könnyű pként 220 kg terjedő súlyban 49—50 krig.

Sertés létszám 1897. jan. 3-ik napján volt készletben 6163 drb. 1897. jan. hó 3-ik napján felhaj-

tatott 407 drb. 1897. jan. 3-ik napján elszállított 644 db. 1897. évi jan. hó 5-ik napjára maradt készletben 6926 db. A bizott sertés üzletirányzata — változatlan.

Budapesti gabonatözsde.

jan. 5.

A készárúzet hivatalos árjegyzései akövetkezők

Bursa	kilós	Ar 100 kg.	kilós	Ar 100 kg.
Bánsági ó	75	—	76	—
»	77	8.45	8.55	78
»	79	8.65	8.70	80
Tiszavidéki ó	75	—	76	—
»	77	8.60	8.65	78
»	79	8.75	8.80	80
Pestvidéki ó	75	—	76	—
»	77	8.55	8.60	78
»	79	8.70	8.75	80
Fehérmegyei ó	75	—	76	—
»	77	8.55	8.60	78
»	79	8.70	8.75	80
Bácskai ó	75	—	76	—
»	77	8.65	8.70	78
»	79	8.80	8.85	80
Észak magy	75	—	76	—
»	77	—	78	—
»	79	—	80	—

	Min. hekt.-ben	Ar kilógram
Rozs elsőrendű uj	70—72	6.75 6.80
» másodrendű »	—	6.70 6.75
Árpa takarmánynak »	60—62	4.00 4.35
» égetni való —	62—64	5.10 5.30
» serfőzdei —	64—66	6.50 8.—
Zab — — — — — uj	39—41	5.70 6.20
Tengeri bánsági — uj	—	4.15 4.20
» más nemű »	—	4.05 4.10
Repcze bánsági	—	0— 0—
		10.25 11—75

CSARNOK

A beteg férj.

Irtá: **Vértesi Arnold.**

(Folyt. és vége.)

Sajnálta ezt a becsületes, jó embert, a ki annyira fáradott éltük, ératte és a gyerekekért.

De szeretni, Istenem, szeretni sohasem szerettem.

És ha az az Isten rendelése, hogy most örökre elváljanak, talán az a legjobb neki is, ennek a szegény embernek is. Nem tehet róla, gondolata innen a beteg ágyától is odaszáll ahhoz a férifhoz, a ki megnyerte s szívet még leánykorában, ahhoz a szép, büszke legényhez, a ki olyan uri fajta, a kire csak pillant is, megrezzen a szíve a gyönyörűségétől.

A körül száguldoznak gondolatai folyvást, mialatt itt ül a beteg ágya mellett. Látja magát, mintha valami idegen személyt látna sétálgatni szép, nagy, uri látszóban, nem ilyen szegény gerendás-szobában. Jólét veszi körül, nem kell fáradni, dolgozni: keze szép, puha, fehér lesz s mindene meg van, a mit csak szíve kívánhat.

Két kis fia bárszony ruháskában fog jární, mint a gazdag földesurak fiai és ő maga lesz annak a férfinak, a kit ugy szeret, a kinek ölelése boldogság lesz, csókja üdvösség.

De akkor pillantása a szegény beteg sápadt arczára esik.

— Istenem, Istenem! Hát szabad nekem arra gondolni, mikor ez még el.

Reszkette esik tárdeire s lehajtja fejét az ágyra, — mardosó szegénnyel, bünbánattal.

Ugy találja az orvos, a ki a beteget látogatni jön.

— No, no, ne busuljon, vigasztalja az; ugy látom, ma jobban van a betegünk.

Rémülten emeli föl fejét az asszony. Az orvos szinte megdöbben vad tekintetétől.

Azt hiszi, hogy szegény asszonyt a férje miatti busulás egészen meggavarta s nem érti szegény, hogy mit mondott neki.

Megmagyarázza hát megegyszer.

— A betegünk sokkal jobban van. A

krízis szerencsés fordulatot vesz. Látja, kérem, milyen csöndesen szunnyad most. Ez nagyon jó jel. Teljes reménységünk lehet, Csak hagyjuk, kérem, aludni. Estefele megegyszer előjövök.

Este felé az orvos megerősíti, hogy a beteg még jobban van. Egy kis levest adhatna neki, ha kér.

De az asszony csak hallgatja tompán, mintha a halálos ítéletét hallaná.

— Szegény asszonyt csakugyan egészen meggavarta a férje betegsége, véli az orvos távozás közben.

Mikor a doktor elment, a beteg oda szólítja az ágyához az asszonyt: — Isten után nekod köszönhetem, ha fölgögyulok, a te hűségés apolásodnak.

Az asszony nem bírja tovább hallgatni férje hálalkodását, sirásra fakad és kimegy a szobából.

Gyerekeihez megy, kik a konyhán túl a másik szobában vannak a kis cselédleány-nyal, mióta atyjuk beteg. Ott szabad folyást enged könyeinek s leborul az asztalra, ugy zokog.

A kis cselédleány nem meri megszólítani, csak nézi meghökkenve, mi lelta az asszonyt?

Pedig szólni akart már előbb, mikor a doktor itt volt, hogy a kisebbik fiu egész nap gunnyaszt, most is ott fekszik az ölében s a keze meg a feje oly forró.

De nem mer szólni, mig a nagyobbik fiu meg nem szólal:

— Bélácskának fáj a feje.

Csak akkor jutnak eszébe az anyának gyermekei s ijedten kapja ölébe a kis beteget.

— Mid faj? Hol fáj? — kérdegeti aggódva.

Az nem tudja megmondani. De látható, hogy nagy láza van feje olyan, mint a tűz.

— Szaladj a doktorért, küldi az asszony a kis cselédleányt.

Maga azalatt ágyba fekteti a kis fiut s bodza-herbátat főz neki, mig a doktor megérkezik.

Az orvos megvizsgálja a kis fiut, benéz a torkába, fejét csóválja s nem tudja, mit mondjon ennek a szegény asszonynak, a kinek nem elég, hogy ott a beteg férje, most itt a gyerek is. De mégis meg kell mondai.

— Ne ijedjen meg kérem. Baj van a kis fiunak a torkában.

— A difteritisz? sikolt föl az asszony, a ki már hallotta, hogy a városban pusztit ez a rettenetes betegség.

Az orvos himez-hámoz:

— Még nem tudhatni bizonyosan... Majd meglátjuk... Meglehet, hogy nem is az... Legalább nem veszélyes fajta.

— De az anya tudja, hogy az. Az, az az a gyilkoló szörnyű betegség, a mit az Isten büntetésből bocsátott rá.

— Büntetésből? csodálkozik az orvos és csillapítgatja a szegény meggavardott asszonyt.

— Ugyan kérem, bogy mondhat olyat? Miért büntetne az Isten ilyen derek jó asszonyt?

De az asszony nem hallgat rá, csak oda roskad gyermekének az ágya mellé s fejét a nyoszolya sarkába veri.

— Az isten büntetése! Az Isten büntetése!

Most már két nagy beteg van szegény asszonynak: a férj és a gyerek, A nagyobbik fiut elviszik a rokonokhoz, de harmadnapra visszahozzák azt is. Már az is megkapta a difteritiszt.

Kétségbeesetten ápolja őket az anyjuk: de tudja, hogy hiába. Az Isten el fogja venni őket tőle. Az Isten, a ki büntet!

Az ura, kinek a halálát várta, az életben marad s még sokáig elnyomorg betegem a rossz mellével kínlódva, mig csak mind a ketten meg nem öregszenek; de két szép kis fiat eltemették, nem telt bele egy hét.

